

HƯỚNG DẪN BẢO ĐẢM AN TOÀN CHO TRẺ EM VÀ PHỤ NỮ KHI CÁCH LY TẠI NHÀ TRONG PHÒNG CHỐNG DỊCH COVID-19

(DÀNH CHO CÁN BỘ CƠ SỞ HỖ TRỢ NGƯỜI DÂN TRONG QUÁ TRÌNH CÁCH LY Y TẾ)

Trước tình hình dịch bệnh COVID-19 đang gia tăng tốc độ lây nhiễm trên toàn quốc trong thời gian này, ngoài việc đưa những người nghi nhiễm hoặc đã tiếp xúc với những người nhiễm bệnh (hay F1) vào các khu cách ly tập trung, Bộ Y tế đã hướng dẫn thành phố Hồ Chí Minh thí điểm cách ly F1 tại nhà và sẽ đánh giá lại tính khả thi của giải pháp này để quyết định chủ trương tiếp theo.

Nhằm bảo đảm an toàn, phòng chống xâm hại trẻ em và bạo lực gia đình, và chăm sóc sức khỏe tâm thần, tâm lý xã hội cho các thành viên trong gia đình, đặc biệt phụ nữ và trẻ em, các cán bộ cơ sở tham gia quá trình hỗ trợ cách ly và giãn cách xã hội phòng chống COVID-19 cần biết những điều sau:

AN TOÀN VỀ THÔNG TIN

- Cung cấp, cập nhật và tạo điều kiện để phụ nữ và trẻ em tiếp cận thông tin kịp thời và đầy đủ về các quy định liên quan đến việc cách ly, tình hình dịch, các quy định, khuyến nghị, chính sách của Chính phủ đối với người cách ly tại gia đình. Sử dụng ngôn ngữ và phương tiện truyền đạt phù hợp với trẻ em, người

khuyết tật, người dân tộc thiểu số.

- Những người làm tình nguyện cần giới thiệu danh tính rõ ràng khi tiếp xúc trực tiếp với phụ nữ và trẻ em (có danh sách được địa phương xác nhận, có biển tên hoặc đồng phục).
- Chỉ sử dụng, công bố các thông tin cá nhân và riêng tư của phụ nữ và trẻ em khi được yêu cầu phục vụ mục đích phòng, chống dịch và điều trị cho họ theo quy định của pháp luật hoặc theo đề nghị của Ban chỉ đạo phòng, chống dịch quốc gia và Bộ Y tế.
- Cung cấp thông tin và hỗ trợ để trẻ em và phụ nữ có thể gọi điện thoại, sử dụng dịch vụ của Tổng đài điện thoại quốc gia bảo vệ trẻ em **111** và Ngôi nhà Bình Yên của Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam – **1900.969.680**; trong trường hợp cần hỗ trợ khẩn cấp hoặc cần tư vấn.

ĐẢM BẢO VỆ SINH, DINH DƯỠNG, SỨC KHỎE VÀ AN TOÀN

Vệ sinh:

- Lưu ý gia đình cần thực hiện đầy đủ các quy định của ngành y tế khi cách ly tại gia đình (*Hướng dẫn điều kiện cách ly y tế tại nhà phòng, chống dịch COVID-19 – Kèm theo Công văn số 5152/BYT-MT ngày 27/6/2021 về việc thí điểm hướng dẫn cách ly y tế tại nhà cho đối tượng F1*)

Dinh dưỡng:

- Trẻ cần được cung cấp đủ thức ăn và đảm bảo dinh dưỡng: Đối với trẻ sơ sinh và trẻ nhỏ, người mẹ cần duy trì nuôi con bằng sữa mẹ, và tùy theo độ tuổi của trẻ để kết hợp với các bữa ăn bổ sung hợp lý và theo chuẩn .
- Phụ nữ mang thai cần được cung cấp đủ thức ăn với dinh dưỡng đảm bảo, nghỉ ngơi và chuẩn bị sẵn các số điện thoại để gọi khi cần hỗ trợ.

An toàn:

- Hướng dẫn gia đình để phòng các nguy cơ tai nạn thương tích cho trẻ em, cách phòng tránh và sơ cấp cứu các tai nạn thương tích thường gặp như đuối nước, ngã, điện giật, bỏng, ngộ độc, súc vật cắn, ngạt tắc đường thở ...
- Hướng dẫn gia đình thực hiện quyết định số 548/QĐ-BLĐTBXH về ban hành tiêu chí Ngôi nhà an toàn phòng chống tai nạn thương tích trẻ em, gồm 15/33 tiêu chí bắt buộc sau:
  1. Xung quanh ao, hồ chứa nước, hồ vôi, cống thoát nước trong khu vực nhà ở phải có hàng rào chắc chắn đảm bảo an toàn cho trẻ em;
  2. Giếng nước, bể nước hoặc các đồ dùng chứa nước khác phải có nắp đậy an toàn;
  3. Những dụng cụ, đồ dùng nguy hiểm hoặc vật chứa chất độc hại nguy hiểm phải để trong kho chứa đồ an toàn;
  4. Cửa sổ phải có chấn song, các thanh dọc chắc chắn và khoảng cách đảm bảo trẻ không chui qua được;
  5. Khu bếp phải riêng biệt, có cửa ngăn và có khóa để trẻ dưới 6 tuổi không tiếp xúc được với bếp lửa, bình ga;

6. Dây dẫn điện phải được đi ngầm trong tường hoặc có vỏ bọc chắc chắn nếu đi bên ngoài;
  7. Các công tắc điều khiển, cầu chì, ổ cắm được lắp đặt ngoài tầm với của trẻ dưới 6 tuổi và phải có hộp hay lưới bảo vệ hoặc có nắp đậy an toàn;
  8. Phải sử dụng các loại đèn có phần vỏ ngoài bằng vật liệu cách điện tại các phòng trong ngôi nhà;
  9. Không đặt ổ cắm điện trong phòng vệ sinh, nhà tắm. Nếu có phải đặt sau cầu chì/áp-to-mat và ở vị trí an toàn ngoài tầm với của trẻ dưới 6 tuổi;
  10. Cầu thang phải có lan can, tay vịn chắc chắn. Bậc cầu thang có chiều cao, bề mặt rộng phù hợp đảm bảo an toàn cho trẻ em;
  11. Khoảng cách giữa các thanh dọc của lan can cầu thang đảm bảo trẻ dưới 6 tuổi không chui lọt và không có các thanh ngang để trẻ em sử dụng trèo qua;
  12. Phích nước phải có hộp đựng hoặc dây đai giữ và để ở vị trí an toàn ngoài tầm với của trẻ dưới 6 tuổi;
  13. Các loại thuốc được để trong tủ đựng thuốc và để ở ngoài tầm với của trẻ dưới 6 tuổi;
  14. Dao, kéo và các vật sắc nhọn để trong tủ có khóa hoặc ở vị trí ngoài tầm với của trẻ
  15. Không cho trẻ nhỏ chơi các đồ chơi nhỏ hoặc các vật nhỏ dễ nuốt.
- Lưu ý cha mẹ, người chăm sóc trẻ cần thường xuyên trông giữ, giám sát trẻ đặc biệt trẻ nhỏ.
  - Giới thiệu, kết nối hoặc cung cấp dịch vụ tư vấn, trị liệu về tâm lý và kiến thức, kỹ năng đảm bảo an toàn cho người mẹ và trẻ em như: **Đường dây nóng của Bộ Y tế: 19009095 và 19003228**, hoặc các dịch vụ tư vấn khác tại địa bàn. Khuyến khích sử dụng các dịch vụ tư vấn từ xa/trực tuyến.

PHÒNG NGỪ BẠO LỰC VÀ XÂM HẠI TÌNH DỤC ĐỐI VỚI PHỤ NỮ VÀ TRẺ EM

Trao đổi với các gia đình về các hình thức bạo lực trẻ em và phụ nữ:

- **Bạo lực tinh thần:** Lăng mạ; mắng/chửi; đe dọa, cách ly ảnh hưởng đến sự phát triển của trẻ, xúc phạm danh dự, nhân phẩm; cô lập, xua đuổi; gây áp lực về tâm lý, ngăn cản việc thực hiện quyền, hay tạo áp lực căng thẳng (học tập, chứng kiến bạo lực gia đình), uy hiếp, đập phá đồ đạc, chiến tranh lạnh.
- **Bạo lực thể chất là hành vi** đánh đập, hành hạ, ngược đãi; xâm hại đến sức khỏe, tính mạng.
- **Xâm hại tình dục:** là việc dùng vũ lực, đe dọa, ép buộc, lôi kéo, dụ dỗ trẻ em/phụ nữ tham gia vào các hành vi liên quan đến tình dục, bao gồm hiếp dâm, cưỡng dâm, giao cấu, dâm ô và sử dụng trẻ em/phụ nữ vào mục đích mại dâm, khiêu dâm dưới mọi hình thức.
- **Bạo lực kinh tế đối với phụ nữ:** là hành vi ngăn cản phụ nữ làm việc tạo ra thu nhập hoặc quản lý chặt chẽ thu nhập của phụ nữ dù không có sự đồng ý của họ, từ chối đưa tiền để chi trả cho sinh hoạt gia đình, từ chối chia sẻ việc nhà và kiểm soát sự tự do của phụ nữ.

Tư vấn cho các thành viên người lớn trong gia đình cách phòng ngừa bạo lực, xâm hại trẻ em

- Động viên giữ bình tĩnh: Khuyến khích mọi người mỗi khi cảm thấy rất căng thẳng và có khả năng mất bình tĩnh thì hãy dừng lại 10 giây và hít thở chậm rãi 5 lần. Tránh không hành động lúc cáu giận.
- Tuyệt đối không trừng phạt bằng cách đánh đập, dùng lời lẽ xúc phạm hoặc xa lánh trẻ.
- Đặt ra các quy tắc rõ ràng và giải thích để trẻ hiểu rằng trẻ cần phải thực hiện và tuân thủ những quy tắc đó.
- Kiên nhẫn, dành thời gian để nói chuyện với trẻ để tìm hiểu lý do và giúp trẻ điều chỉnh nếu trẻ không hợp tác.
- Nhắc nhở họ hướng dẫn và quản lý việc trẻ vào mạng Internet đảm bảo phù hợp với mục đích và nhu cầu chính đáng của trẻ để tránh những nguy cơ trên trẻ bị xâm hại trên mạng.
- Khuyến khích họ tự biết chăm sóc bản thân, giải tỏa căng thẳng, trong đó có việc chia sẻ với người mà họ tin cậy.

Tư vấn cho các thành viên người lớn trong gia đình cách phòng ngừa bạo lực với phụ nữ bằng cách:

- Để ý những dấu hiệu của người chồng trước khi gây bạo lực như: tay nắm chặt, mắt trợn, giọng nói to hơn, răng nghiến lại hoặc lầm lì không nói gì...
- Kiểm chế cơn nóng giận của bản thân
- Luôn mang theo điện thoại di động bên mình
- Hãy chuẩn bị một túi an toàn bao gồm: các giấy tờ quan trọng như chứng minh thư nhân dân, giấy khai

sinh của (các) con, thẻ bảo hiểm; một ít tiền mặt; quần áo của bản thân và (các) con; dụng cụ vệ sinh cá nhân như khăn mặt, bàn chải, kem đánh răng, băng vệ sinh; còi, đèn pin. Để chúng ở nơi an toàn và dễ lấy trong trường hợp cần thoát thân và gửi cho một người tin cậy

- Thường xuyên liên hệ và thông báo tình hình với người mà họ tin cậy một cách bí mật. Có thể thống nhất một số mật ngữ đơn giản mà người gây bạo lực không nghi ngờ, và người mà họ tin cậy có thể hiểu về tình trạng khẩn cấp của họ và có hành động trợ giúp ngay khi cần.

Tư vấn cho các thành viên người lớn trong gia đình cách xử lý khi bạo lực xảy ra với trẻ em và phụ nữ bằng cách:

- Nói KHÔNG và yêu cầu người gây bạo lực dừng lại một cách kiên quyết.
- Kêu to phát tín hiệu cấp cứu.
- Nhắn tin/ gọi điện cho người mà họ tin tưởng với mật ngữ đã thống nhất nếu có thể.
- Không chạy vào các góc chết như: tủ, phòng tắm, nhà bếp và không gian nhỏ.
- Tìm cách tự bảo vệ an toàn cho mình và các con, ngay cả khi có thể phải thỏa hiệp tạm thời với người gây bạo lực.
- Tìm cách thoát ra khỏi nơi xảy ra bạo lực ngay lập tức và càng nhanh càng tốt.
- Gọi điện thoại cho cơ quan công an, cơ quan lao động thương binh xã hội địa phương, ủy ban nhân dân các cấp, Tổng đài quốc gia bảo vệ trẻ em 111, và các cơ quan có thẩm quyền gần nhất, các cơ sở dịch vụ thiết yếu để thông báo và để yêu cầu được giúp đỡ, bảo vệ.

Cung cấp và kết nối với các số điện thoại và dịch vụ trợ giúp sau đây cho các gia đình:

- Tổng đài quốc gia Bảo vệ trẻ em -111
- Cơ quan lao động - thương binh và xã hội các cấp
- Cơ quan công an các cấp
- Ủy ban nhân dân cấp xã/phường
- Ngôi nhà Bình yên của Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam – **1900.969.680;**

Tiếp nhận thông báo hoặc nghi ngờ có xảy ra bạo lực, xâm hại tình dục cần lưu ý:

- Đảm bảo bí mật danh tính của nạn nhân.
- Ghi chép lại các thông tin và tình huống xảy ra.
- Phối hợp với các cơ quan liên quan xử lý tình huống.
- Xem xét việc hỗ trợ về tâm lý và y tế nếu cần thiết.
- Nếu bạn không thể xử lý được tình huống, hãy báo với người có kinh nghiệm và có trách nhiệm cao hơn.
- Kết hợp giữa hình thức liên hệ từ xa (qua điện thoại) và liên hệ trực tiếp khi cần thiết trong quá trình can thiệp, hỗ trợ. Khi tiếp xúc với trẻ em, và gia đình cần tuân thủ các biện pháp bảo hộ an toàn phòng dịch theo quy định.

CHĂM SÓC SỨC KHỎE TÂM THẦN VÀ TÂM LÝ XÃ HỘI

Nhắc các thành viên người lớn về việc cần nhận biết được cảm xúc tiêu cực và dấu hiệu căng thẳng của bản thân và của trẻ như:

- Sợ hãi, lo lắng về việc các thành viên trong gia đình có thể nhiễm bệnh.
- Cảm thấy thất vọng, buồn rầu, tức giận, vì mọi sự diễn ra mình không kiểm soát được.
- Tưởng tượng ra viễn cảnh tồi tệ nhất có thể xảy ra với gia đình mình.
- Mệt mỏi, chán ăn, mất ngủ.

Chia sẻ với các thành viên người lớn trong gia đình rằng việc trải qua những phản ứng nói trên trong giai đoạn này là tình trạng chung và dễ xảy ra.

Chia sẻ với các thành viên người lớn trong gia đình về những điều họ nên làm cho bản thân:

- Mở lòng với mọi thành viên trong gia đình, đặc biệt là trẻ em vì mọi người cũng có thể cảm thấy căng thẳng và cần đến sự trợ giúp và vỗ về lẫn nhau.
- Chú ý ăn uống điều độ, tập luyện (thể dục, thể thao tại nhà như yoga, nhảy dây...), ngủ đủ giấc.

- Dành thời gian để nghỉ ngơi và làm điều gì mà họ thích, giúp trẻ duy trì thói quen thường ngày.
- Cần nhớ rằng căng thẳng và lo lắng có thể có tác hại hơn vi rút COVID-19 rất nhiều.
- Chỉ nên tập trung năng lượng để giải quyết vấn đề mình có thể kiểm soát được.

Hướng dẫn các thành viên người lớn trong gia đình về những điều họ có thể làm cho trẻ:

Đối với trẻ nhỏ:

- Giữ cho trẻ an toàn, thoải mái và ấm áp.
- Giữ cho trẻ tránh xa các tiếng động to và sự hỗn loạn.
- Thường xuyên ôm và âu yếm trẻ.
- Luôn giữ bình tĩnh và nhẹ nhàng với trẻ.
- Cho trẻ ăn và ngủ theo khung giờ cố định nếu có thể.

Với trẻ tuổi mầm non:

- Dành cho trẻ thêm thời gian và sự chú ý.
- Nói với trẻ thường xuyên rằng trẻ đang an toàn.
- Giải thích với trẻ rằng trẻ không có lỗi vì những gì gia đình đang trải qua.
- Cố gắng duy trì các hoạt động thường ngày.
- Đưa ra những câu trả lời đơn giản về những gì đã diễn ra.
- Kiên nhẫn với những trẻ bắt đầu có các hành vi như ngậm ngón tay hay tè dầm.
- Hãy cho trẻ cơ hội để chơi và thư giãn nếu có thể.

Với trẻ lớn hơn và vị thành niên:

- Dành cho các em thời gian và sự quan tâm.
- Giúp các em duy trì các hoạt động thường ngày.
- Cung cấp thông tin chính xác và dễ hiểu về những gì đã và đang diễn ra.
- Hãy chấp nhận việc các em cảm thấy buồn và đừng bắt các em phải thể hiện sự cứng rắn.
- Hãy trò chuyện, lắng nghe các em mà không phán xét những suy nghĩ và cảm xúc của các em.
- Trao đổi với các em về những quy tắc và chia sẻ những mong đợi.
- Hỏi các em về những lo âu và nguy hiểm mà các em đang phải đối mặt, và trao đổi với các em bằng cách tránh làm tổn thương các em thêm.
- Động viên và tạo cơ hội để các em thấy mình có ích – các em có thể giúp được người lớn hoặc người khác.
- Giúp các em giữ liên lạc với bạn bè, thầy cô giáo, người mà các em tin tưởng qua ứng dụng nhắn tin hoặc các trang mạng xã hội nếu có thể.
-

BẢO ĐẢM NGƯỜI CHĂM SÓC CHO TRẺ EM TRONG QUÁ TRÌNH CÁCH LY TẠI NHÀ

Trong trường hợp trẻ em và gia đình được cơ quan có thẩm quyền quyết định cách ly y tế tại nhà, cán bộ cơ sở cần lưu ý các nội dung sau:

1. Chuẩn bị các phương án chăm sóc trẻ em:

- Trường hợp trẻ có cha, mẹ và các thành viên gia đình chăm sóc: Hướng dẫn gia đình phân công thành viên người lớn khỏe mạnh để chăm sóc trẻ theo quy định hoặc hướng dẫn của cơ quan y tế.
- Trường hợp trẻ không có cha, mẹ hoặc các thành viên gia đình có thể chăm sóc tại nhà: Hướng dẫn và phối hợp với gia đình tìm người thân thích hoặc người tình nguyện là người lớn khỏe mạnh, quen biết trẻ và gia đình trẻ để chăm sóc trẻ.
- Trường hợp cha, mẹ hoặc các thành viên gia đình trẻ không thể chăm sóc được trẻ: Thực hiện các thủ tục chăm sóc thay thế cho trẻ.

2. Trường hợp cha, mẹ hoặc các thành viên gia đình không thể chăm sóc được trẻ tại nhà:

- Phối hợp với cha, mẹ hoặc các thành viên gia đình của trẻ để chọn, thu xếp người thân thích hoặc quen biết trẻ và gia đình trẻ tình nguyện đến nhà chăm sóc cho trẻ và cùng cách ly với trẻ.
- Hoặc bố trí đưa trẻ đến nơi ở của người thân thích hoặc người quen biết mà cha, mẹ hoặc các thành viên gia đình trẻ đã xác định để trẻ được chăm sóc ở đó với điều kiện đảm bảo về cách ly phòng chống dịch.

- Người tình nguyện chăm sóc trẻ cần bảo đảm đủ điều kiện theo quy định tại khoản 2 điều 63 Luật Trẻ em.
- Ủy ban nhân dân cấp xã ban hành quyết định giao chăm sóc thay thế cho trẻ em trong trường hợp trẻ đến ở tại nhà người tình nguyện chăm sóc là người quen biết trẻ và gia đình trẻ.

3. Trường hợp cha, mẹ hoặc các thành viên gia đình không thể chăm sóc được trẻ tại nhà và không tìm được người tình nguyện chăm sóc trẻ:

- Người làm công tác trẻ em cấp xã báo cáo Ủy ban nhân dân cấp xã và phối hợp với cán bộ y tế chịu trách nhiệm quản lý theo dõi trẻ em tìm cá nhân, gia đình chăm sóc thay thế cho trẻ em.
- Cá nhân, gia đình nhận chăm sóc thay thế cần bảo đảm đủ điều kiện theo quy định tại khoản 2 điều 63 Luật Trẻ em.
- Ủy ban nhân dân ban hành quyết định chăm sóc thay thế tạm thời cho trẻ.

4. Chỉ khi không có giải pháp thay thế nào khác, mới đưa trẻ em vào chăm sóc tạm thời tại cơ sở trợ giúp trẻ em hoặc cơ sở cách ly tập trung.

5. Nếu trẻ bị tách khỏi cha, mẹ và các thành viên gia đình, bất cứ khi nào có thể và phù hợp với lợi ích tốt nhất của trẻ, cần đảm bảo liên lạc thường xuyên giữa trẻ và gia đình và nên thu xếp để trẻ được đoàn tụ với gia đình trong thời gian sớm nhất có thể.